

EDUCATIE- AANBOD SCHOLEN

Theater-
voorstelling,
stream, film

Format
nagesprek

Boek
met AV-link
voor ieder
kind

Aanvullende
educatieve
activiteiten

IK ga op
reis,
Pieter!

Inhoud van het educatiepakket voor scholen

- Schoolvoorstellingen in een theater in de omgeving
- Video vertonen op school (of de livestream volgen)
- Vertelvoorstellingen op school
- Boek voor elk kind (incl AV-link)
- Format voor nagesprek + feedback leerkrachten
- Podwalk-route, individueel of in kleine groepjes de AV-route volgen
- Workshops in de klas over "vredesvaardigheden" (conflictbeheersing)
- Kinderen maken eigen WOII-ontdekkingstour in hun woonplaats
- 'Plaatsen van herinnering' in de omgeving bezoeken
- Meer educatieve activiteiten in de vorm van een eigen schoolproject

1. Educatieve doelen

- Vermeerderen kennis over de Tweede Wereldoorlog
- Inzicht/bewustworden van het (vaak sluipende) proces van onwetendheid » vooroordelen » uitsluiting » discriminatie » racisme / antisemitismen » geweld/uitroeiing
- Alertheid ontwikkelen en herkennen, dat dit ook in hun eigen leefomgeving afspeelt.
- Bewustwording, dat gedrag van mensen niet altijd als 'goud fout' beoordeeld kan worden

2. Schoolvoorstellingen

De voorstellingen worden jaarlijks in maart/april (tussen voorjaars- en meivakantie) gegeven – met de focus op 4 en 5 mei – in een groot aantal middelgrote theaterzalen (100-250 plaatsen) door heel Nederland. Datum en plaats zijn afhankelijk van de belangstelling. Scholen krijgen per mail of per post een uitnodiging om te reserveren (zie het reserveringsformulier op de website ikgaopreSpieter.nl). Daarbij is een deadline vermeld.

Scholen kunnen ook een theater in de buurt voordragen. Bij min 80 % zaalbezetting spelen we ook daar een voorstelling.

Duur van de voorstelling is netto ca 1 uur en 10 min. Na afloop is er gelegenheid voor kinderen in de zaal om vragen te stellen aan de kindereb/spelers op het podium. Hier wordt altijd veel gebruik van gemaakt

3. Video op school of livestream

Indien door bijvoorbeeld lockdown-maatregelen de theaters gesloten zijn, wordt de voorstelling voor een lege zaal gespeeld met een live-stream verbinding met de klas. Indien om redenen van afstand of planning het theater niet bezocht kan worden, kan klassikaal de film van het verhaal worden vertoond. De film is samengesteld uit opnames van scènes uit de theatervoorstelling plus speciale scènes opgenomen bij de locaties uit het verhaal (flashbacks naar de jeugd in oorlogstijd) en enkele historische (archief) beelden

4. Vertelvoorstelling op school

Een ‘theatrale’ vertelling van het verhaal door een van de (volw) acteurs in het klaslokaal of in een grotere ruimte voor meerdere groepen tegelijk. Met muziek en weergave van de video-flashbacks uit de voorstelling. Uiteraard met boek voor elk kind.

5. Boek voor elk kind met AV-link

Met het verhaal van de voorstelling, sprekende illustraties en aparte kader met extra informatie.

Met de AV-link kan tijdens het lezen de muziek- en film-fragmenten uit de voorstelling op hun telefoon afspelen. De nummers op het bedieningstableau komen overeen met die in het boek. Dit geeft het lezen tot een extra ervaring en sluit aan bij het leesmotief: kinderen willen de intens beleefde voorstelling ‘her-beleven’ En versterkt/verankert het educatieve effect.

Het boek is mooi uitgevoerd, hardcover, 60 pag., 20 x 20 cm, FC, 'bewaarkwaliteit' (winkelprijs € 15,-).. Uit ervaringen met andere ‘voorstellingen-met-boek’ blijkt, dat deze combinatie zeer effectief is: ca 71 % van de kinderen leest na de voorstelling het boek één of meer keren. Het is dus ook nog eens een sterke impuls tot boek-lezen! Zie de betr deelpagina met het digitale bladerboek

Het persoonlijk uitreiken van de boeken aansluitend op het nagesprek door de leerkracht blijkt in de praktijk zeer waardevol te zijn. Het meepakken van een stapel boeken bij de uitgang is zeker niet te prefereren. Het is het verschil tussen een persoonlijk geschenk en een ‘meegevertje’.

Kaders in het boek

In het boek is in aparte kaders aanvullende en verdiepende informatie opgenomen, gerelateerd aan de betreffende tekst. Deze onderwerpen komen veelal ook terug in de thema's van het nagesprek.

- Jiddisch, taal en cultuur
- Joods-Moslim-Christelijk (identiteit)
- oorlog , bombardem Rotterdam
- Torah-Koran-Bijbel
- vooroordelen
- het oorspronkelijke verhaal van Esther
- jodenster en -vervolging
- het verzet- (fake)nieuws
- nooit weer?

6. Het nagesprek

Een goed nagesprek met de kinderen is zeer waardevol en noodzakelijk voor de (emotionele) verwerking, verdieping en voor een optimaal didactisch resultaat. Hier-voor is een gestructureerde [handleiding](#) beschikbaar met 9 (keuze) thema's.

Elk thema wordt ingeleid door een compilatie van korte scènes uit de film, een inleiding en gespreksvragen. Doordat de kinderen het verhaal als geheel kennen, kunnen de kinderen deze thema's in een groter verband plaatsen. Het doel is, dat de kinderen zich beter kunnen inleven in de wereld van Esther, Pieter en Johan, de hoofdrolspelers en daarmee in de morele dimensies van de thema's. Ook omdat het verhaal heel sterk toegespitst wordt op het heden en op thema's als uitsluiting, vooroordelen, racisme en 'nooit weer?!'. Het is raadzaam/noodzakelijk om als leerkracht vooraf de beschrijving van de scènes en de achtergronden van het verhaal te lezen op de website.

1. Wat is oorlog
2. Angst voor 'de ander'
3. Vooroordelen en gevolgen
4. Verraad
5. 'Goed en fout' in de oorlog
6. Religie
7. Anders zijn, identiteit
8. Betrokkenheid en verantwoordelijkheid
9. Minderheden

feedback leerkrachten

Veel docenten namen de moeite in de afgelopen reeks voorstellingen om te reageren en te reflecteren. Een samenvatting van die zeer interessante reacties vindt u op de [deelpagina](#).

Een terugkerend argument daarin is de toegankelijkheid van het verhaal en de 'speelse' manier waarop thema's als vooroordelen, verraad, racisme en het onbevattelijke van de Holocaust duidelijk worden gemaakt. Thema's als Jodenvervolging en Holocaust liggen in veel gevallen gevoelig of worden als moeilijk ervaren. Niet zelden wordt het minimaal behandeld of zelfs vermeden.

In het verhaal worden grote abstracties, grote woorden en grote getallen vermeden. Die leiden vaak tot afsluiting. De identificatie met de sympathieke en onschuldige Esther en haar noodlot werkt indringend en overtuigend. Duidelijk wordt dat zij model staat voor miljoenen anderen. Evenals het bekende beeld van Auschwitz.

6. Podwalk

Een wandelroute in R'dam-Kralingen door de omgeving, waar het geheel zich afspeelde langs de locaties uit het verhaal m.b.v. mobiele telefoon GPS gestuurde wandelroute. Onderweg luisteren naar fragmenten van de voorstelling en bij de locaties kijken naar filmpjes die daar zijn opgenomen (flash-backs uit de herinnering van de grootvader) zoals die ook in de voorstelling te zien zijn. Zie de betreffende [deelpagina](#)

Bijzonder is, dat vrijwel alle locaties nog bestaan en in dezelfde functie als voor de oorlog. Enkele locaties zijn op bepaalde dagen toegankelijk

7. Workshops in de klas

De 'vrede bewaren' is een vaardigheid, die je leren kunt. Op videobeelden zijn conflicterende in een klas te zien (ingespeeld door de kinderen/acteurs van de voorstellingen) De kinderen leren te zien, waar het conflict een eigen leven gaat leiden cq gaat escaleren (vliegwielfunctie) En welke emoties daarbij een rol spelen. Ze leren hoe te de-escaleren en welke interventies daarbij mogelijk zijn. Ook dat dit in zekere zin 'universeel' is en ook geldt voor de 'grote wereld' en inzien hoe oorlogen kunnen ontstaan, resp hoe dat mogelijkerwijs voorkomen kan worden. De workshops kunnen in eigen beheer worden gegeven of door iemand van onze stichting (tegen vergoeding)

Tevens een informatiepakket over de 'Vreedzame school', waar je als schoolbij kunt aansluiten

8. Maken van een 'WOII-ontdekkingsstocht in eigen woonplaats

De kinderen onderzoeken, waar in hun woonplaats nog iets te zien is, wat herinnert aan de oorlog. (oorlogsschade, onderduikadressen, synagoges, gedenktekens, struikelstenen etc) Ze maken een selectie en zetten een wandelroute uit. Bij elke locatie geven ze een korte uitleg. Dat wordt op video opgenomen en in de digitale routebeschrijving ingemonteerd. Zo kunnen andere kinderen, gezinnen, geïnteresseerden, touristen de route volgen. Onze stichting kan desgewenst helpen bij het uitzetten, formuleren van teksten, opnemen op video en afmonteren (tegen vergoeding). Zie de voorbeeldvideo ['Gouda in de oorlog'](#)

9. Bezoeken van een 'Plaats van herinnering' in de omgeving

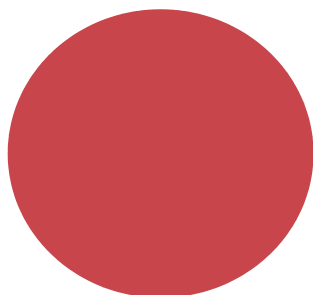
Het is van groot belang, dat de kinderen zo'n plaats fysiek bezoeken, vanwege de 'tastbare en voelbare ervaring. Daarmee wordt het allemaal concrete en 'echt'.

Gedenktekens voor de gevallen, oorlogsgraven/erevelden, oorlogs- en verzetsmusea, 'namenmonument' in Amsterdam, Anne Frankhuis, Kampwesterbork, concentratiekampen, Vught, Amersfoort, onderduikruimten, etc . Bij het opstellen van de definitieve speellijst voor de komende theatertournee, vermelden wij suggesties voor de dichtsbijzijnde 'Plaats van herinnering' en maken zomogelijk bezoeks-arrangementen in samenhang met de voorstelling.

Een heel bijzondere is 'Loods 24' in Rotterdam. De locatie waar Joodse kinderen uit Rotterdam e.o. na hun arrestatie werden ondergebracht in afwachting van hun deportatie per trein via Westerbork of naar vernietigingskampen zoals Auschwitz. De loods had een eigen directe trein- aansluiting... Het monument bestaat uit het laatste stuk muur van de loods en een herdenkingsplateau, met alle namen van de afgevoerde/gestorven kinderen.

10. Maak een eigen schoolproject met educatieve activiteiten en het bezoek aan de voorstelling als afsluiting.

Suggestie:

10. Maak een eigen schoolproject met educatieve activiteiten en het bezoek aan de voorstelling als afsluiting.

Suggesties

Educatief materiaal WOII

Veel educatief materiaal is te vinden op internet, voor:

- Cidi, geschiedenis van het antisemitisme, <https://antisemitismetijdlijn.nl/#1/poeriem>
- Leren van WOII <https://smh40-45.nl/leren-van-wo2/#onderwijs>

- ‘Mijn Poolse opa’ (lesmethode) Link: tweedewereldoorlog.nl
- Onderwijsproject van stichting Loods 24 over de Jodenvervolgung in Rotterdam met veel lesmateriaal, getiteld: ‘Jij hoort in onze klas’. Inzien en gratis downloaden via de link: loods24rotterdam.nl/onderwijsproject-jij-hoort-op-onze-school/

Beluister podcastserie ‘Echo’s uit de oorlog’

- Korte verhalen, waar gebeurd of bewerkt
- Scenes uit de voorstelling ‘Ik ga op reis, Pieter!’
- Bewerkingen van de verhalen van Wim Dumeé (1931) over zijn belevenissen als kind in de oorlog. Hij woonde in de Waterloostraat in Rotterdam-Kralingen. Zijn verhalen sluiten mooi aan bij de theatervoorstelling ‘Ik ga op reis, Pieter’ dat zich twee straten verder afspeelde.

Link: echosuitdeoorlog.nl

Bekijk jeugd-oorlogsfilms

- ‘Oorlogswinter’ (naar het gelijknamige boek van Jan Terlouw)
- ‘Mijn beste vriendin Anne Frank’
- ‘13 in de oorlog’

Link: npostart.nl/speellijst/oorlog-jeugd-woII voor meer jeugdfilms

NB let op de leeftijdsindicatie, enkele zijn voor 12+

Zoek struikelstenen/Stolpersteine in de eigen plaats/wijk

In veel plaatsen in Nederland liggen zg ‘Stolpersteine’, letterlijk ‘struikelstenen’ in het trottoir voor huizen waar Joodse mensen hebben gewoond en vandaar zijn gedeporteerd en vermoord. Op de steen een koperen gedenkplaatje met hun naam, geboortedatum, deportatiedatum en plaats en datum van overlijden. In Kralingen, waar het verhaal van ‘Ik ga op reis, Pieter!’ zich afspeelt, zijn diverse Stolpersteine te zien. De route van de GPS-tour leidt langs zo’n steen in de Rozen- burglaan 100 van Hendrik Cohen en Flora Cohen-Polak. Polak is een bekende Joodse naam. Esther, een van hoofdpersonen uit het verhaal, heette Esther Polak [wikipedia-lijst van gemeenten met struikelstenen](#)

Gastspreekers voor de klas

- ‘Geef oorlog een gezicht’ steunpuntgastspreekers.nl (Kamp Westerbork)
- ‘Veteraan in de klas’ nlveteraneninstituut.nl/educatie/

wordt aangevuld met o.m. voorbeelden van scholen, die dit eerder deden